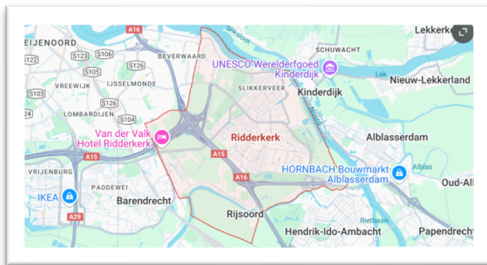

REGIO BARENDRECHT – RIDDERKERK – ROTTERDAM, SAMEN STERKER!

Geachte lezer,

De verbintenis en uitdagingen van onze drie gemeentes rijken verder dan men in een oogopslag kan zien. De grootstedelijke problematiek die Rotterdam-Zuid kenmerkt, wordt steeds zichtbaarder in de kwetsbare wijken van Ridderkerk en Barendrecht. Maatschappelijke problemen stapelen zich op en de veerkracht van onze inwoners bezwijkt onder de druk. Op sommige basisscholen gaat inmiddels een derde van de kinderen zonder ontbijt naar school. Financiële zorgen dwingen gezinnen te kiezen tussen energie en voedsel. Ondertussen neemt de ondermijnende criminaliteit toe. Terwijl de Rotterdamse haven veiliger wordt, zoekt de criminaliteit een andere plek om zich te vestigen. Door het zogenoemde 'waterbedeffect' komt dit steeds vaker in wijken van Barendrecht en Ridderkerk terecht. Onze jeugd, die nu al kwetsbaar is, wordt vatbaarder voor de verleidingen van de criminaliteit. De signalen zijn glashelder.

Wij weten uit ervaring dat de neerwaartse spiraal vroeg doorbroken moet worden om te voorkomen dat wijken te ver wegzakken. Dit gaan we doen door in te zetten op drie speerpunten:

- 1) Een gezonde en veilige basis (leefomgeving)
- 2) Een perspectief op werk en onderwijs voor iedereen
- 3) Een duurzame economische structuur als regionale banenmotor

Dit betekent dat we de brede welvaart en de leefbaarheid van onze inwoners duurzaam willen verbeteren. Door in eerste plaats voor de juiste basis te zorgen: veiligheid op straat en keihard tegen ondermijning op te treden, door voldoende en gezond eten voor iedereen, door meer saamhorigheid en meer veerbaarheid in alle delen van de bevolking. Vervolgens zetten we in op een toekomstperspectief voor iedereen: passende opleidingen, baangaranties en de mogelijkheid om een leven lang te ontwikkelen. Als laatste, maar wel belangrijk om de motor van brede welvaart draaiende te houden, gaan we investeren in de duurzaamheid, toekomstbestendigheid en kracht van onze economische structuur.

Rotterdam steunt ons niet alleen als partner, maar ook als ervaringsdeskundige, leerinzichten gaan we benutten. Deze Regio Deal biedt ons dus de kans om geleerde lessen te gebruiken en samen deze spiraal te doorbreken. De Regio Deal is een unieke kans om overheid, onderwijs en ondernemers te verenigen rond dezelfde problematiek. Vanuit ons gebiedsperspectief werken we in de regio al samen en hebben onze partners zich verbonden aan de gezamenlijke doelstellingen. Het bedrijfsleven is bereid om te investeren in maatschappelijke problematiek, maar verwacht daarbij ook inzet vanuit de hele keten. De Regio Deal moet ons een impuls geven om de lat net iets hoger te leggen, en daarmee impact voor onze inwoners te maken.

Daarom, beste lezer, ligt deze aanvraag nu voor u. Het is een hulpvraag, maar ook een blijk van onze vastberadenheid.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester Marco Oosterwijk

Mede namens Burgemeester Ronald Schneider (Barendrecht) en burgemeester Carola Schouten (Rotterdam)

De regio deal wordt formeel aangevraagd door de gemeenten Barendrecht, Ridderkerk en Rotterdam en ondersteund door onder meer Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ), Provincie Zuid-Holland, Dutch Fresh Port, Gemeenschappelijke Regeling Nieuw-Reijerwaard, Port of Rotterdam, Lentiz, VBO Fresh Port, MRDH, Greenport West-Holland, Kobus, Economic Board Dutch Fresh Port, Shareaty, Groente en Fruit Brigade, JongVermogen, City Solid, Inholland, Rotterdam Business School en projectorganisatie De Stationstuinen.

Aanvraag Regio Deal Barendrecht, Ridderkerk en Rotterdam

De regio van Barendrecht, Ridderkerk en Rotterdam op Zuid ligt ten zuiden van Rotterdam op een logistiek knooppunt van water-, weg- en railinfrastructuur en maakt onderdeel uit van (Groot-)Rijnmond. Niet vreemd dat van oudsher Ridderkerk en Barendrecht profiteerden van deze ligging. Ridderkerk heeft een sterke band met de scheepvaart en de industrie. Barendrecht stond van oudsher bekend als een agrarische gemeenschap, voornamelijk gericht op de tuinbouw, handel, distributie en veiling van aardappelen, groente en fruit (AGF). De regio is nauw verbonden met het arbeids- en woonpotentieel dat Rotterdam (Zuid) als grote stad biedt. Andersom biedt de regio veel werkgelegenheid voor inwoners van Rotterdam. De mensen in de regio zijn gewend om hard te werken, de mouwen op te stropen en hun geld te verdienen met het leveren van (gezond) voedsel aan Nederland en Europa.

Regio onder druk!

De inwoners van Ridderkerk en Barendrecht kampen steeds meer met grootstedelijke problematiek, zoals wordt ervaren in Rotterdam-Zuid. Gemiddeld loopt de brede welvaart achter op omliggende regio's en op Nederland als geheel. In de monitor van Brede Welvaart van de Universiteit Utrecht scoort Groot-Rijnmond slecht op indicatoren waaronder: huisvesting, maatschappelijke betrokkenheid en milieu. De algehele brede welvaart in Rijnmond ligt 2 procentpunt lager dan het Nederlands gemiddelde, met aanzienlijke ongelijkheden tussen verschillende bevolkingsgroepen. In Barendrecht scoren de centrale wijken negatief op zowel financiële welvaart als opleidingsniveau, terwijl de werkloosheid er hoger is dan gemiddeld. Dit patroon geldt ook voor delen van Ridderkerk en Rotterdam-Zuid. Maar gemiddelden laten niet het hele verhaal zien: sommige wijken in onze steden hebben te maken met een echte grootstedelijke (multi-)problematiek, er is sprake van slechte gezondheid, schulden, zwak sociaal netwerk, drugsverslaving, gebrek aan perspectief enz. Met andere woorden: de fysieke gezondheid en mentale weerbaarheid laten te wensen over. Er zit geen rem op deze neerwaartse spiraal. In sommige basisscholen komt een derde van de leerlingen met een lege maag naar binnen omdat er thuis niet werd of kon worden gezorgd voor ontbijt. De Regio Deal heeft tot doel om deze neerwaartse spiraal te stoppen.

- Rijnmond scoort gemiddeld 2%-punt lager op brede welvaart
- Rotterdam-Zuid, Ridderkerk en delen van Barendrecht met een slechte SES-score
- 3600 arbeidsmigranten werkzaam in Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk (groei van 14% per jaar)
- Personen vanaf 18 jaar dat voldoet aan de beweegrichtlijn in Ridderkerk is 39,1% (NL 47,5%)
- Het % kinderen dat in een bijstandsgezin woont is toegenomen van 2015 t/m 2022: in Barendrecht van 2,9% naar 3,1% en in Ridderkerk van 5% naar 7,1%.
- Het aandeel kinderen met een DKTP-inenting neemt af
- 14% van de Nederlanders hebben te maken met een vorm van voedselnoed: te weinig eten (4%), onvoldoende gevarieerd eten of gezond eten (4%), of zowel weinig als niet gevarieerd/gezond eten (6%).
- BBP per hoofd ligt hoog, maar besteedbaar inkomen per huishouden ligt laag
- Grote materiële welvaartsongelijkheid
- Op vermogen per huishouden scoort Groot-Rijnmond positie 38 van de 40 COROP-gebieden
- Netto arbeidsparticipatie, werkloosheid en tevredenheid met reistijd naar werk scoort Groot Rijnmond in de onderste 10 van de COROP-gebieden.
- Rotterdam Zuid: 13.000 mensen in de bijstand

Tegelijkertijd bevindt zich in deze regio Dutch Fresh Port (onderdeel van Greenport West-Holland), gelegen tussen Ridderkerk en Barendrecht. Dit AGF-cluster (Aardappelen, Groente, Fruit) is van wereldbelang, vormt de economische motor van de regio. De regio is de vestigingsplaats voor circa 100 AGF-bedrijven die zich richten op de import, verwerking en export van versproducten op weg naar supermarkten in heel Europa. Dit resulteert in een jaarlijkse omzet van €6 miljard. Het cluster draagt nu al bij aan de aanpak van grote maatschappelijke vraagstukken: gezonde voeding en voedselzekerheid (25% van de Nederlandse export via Dutch Fresh Port), banen voor iedereen (4.000 professionals werken hier dagelijks, met een verwachte groei van 50% in de komende tien jaar), de energietransitie (met groot potentieel voor de opwekking van duurzame energie), klimaatadaptatie (innovatieve landbouw) en de biobased economie (circulair gebruik van

reststromen met als doel zero waste). Om deze uitdagingen het hoofd te bieden hebben we als samenwerkende triple helix partner een integrale aanpak ontwikkeld ter versterking van de brede welvaart in onze regio.

Samenhangende aanpak voor brede welvaart

Leefbaarheid, vitaliteit en weerbaarheid beginnen bij (1) een gezonde en veilige basis: met voldoende en gezond eten ('s ochtends een volle maag), met veiligheid op straat zonder criminaliteit, ondermijning en geweld. Dat de infrastructuur op orde is en voorzieningen bereikbaar en van hoge kwaliteit. Dat er naar elkaar wordt omgekeken en dat iedereen dezelfde kansen heeft. Vervolgens is er een (2) perspectief nodig voor iedereen: op de arbeidsmarkt en in het onderwijs. Met passende opleidingen, baankansen binnen bereik en doorgroeimogelijkheden om het beste uit jezelf te kunnen halen. Een veranderende arbeidsmarkt vraagt om capaciteiten in opleiding en onderwijs om mee te kunnen veranderen. (3) Het sterke cluster is onderdeel van een vitale economische structuur in de regio – dit is een randvoorwaarde om blijvend toekomstperspectief te bieden, banen te generen en investerend vermogen voor de regio te behouden. Wij streven naar een toekomst waarin het economische potentieel van de regio nog meer bijdraagt aan de brede welvaart voor alle inwoners. In een ideale situatie betekent dit goed wonen en werken in een prettige omgeving, met hechte gemeenschappen, snelle verbindingen naar interessante omliggende regio's, een hoog welvaartsniveau, een passend voorzieningenaanbod en aantrekkelijke banen. Daarom is het ook van belang om samen te blijven investeren in een duurzame economische structuur als banenmotor voor de regio.

We gaan als regio, in samenwerking tussen overheden, maatschappelijke partners, onderwijs, bedrijfsleven en inwoners aan de slag. De ondernemers van Dutch Fresh Port hebben zich gecommitteerd om te investeren in maatschappelijke problemen en een versterking van de leefomgeving van de regio. Dit vraagt wel de actieve samenwerking en bijdrage van alle triple helix partners. Met het gebiedsperspectief Dutch Fresh Port hebben de samenwerkende overheden (gemeenten Barendrecht, Ridderkerk en Rotterdam, provincie Zuid-Holland) en het vertegenwoordigde bedrijfsleven en onderwijspartijen de handen ineengeslagen om de regio te versterken en de blik te verruimen: naar brede welvaart voor het hele gebied met maatschappelijke meerwaarde voor alle inwoners. We willen de economische kracht van Dutch Fresh Port dus regionaal benutten (brede welvaart motor) en vertalen in maatschappelijke impact in een regio waar de brede welvaart onder druk staat.

We bouwen in deze regiodeal voort op de pilots die al in triple helix verband zijn gestart en die we met de regiodeal verder willen innoveren en opschalen. In de regio is in de afgelopen jaren al een aantal succesvolle en hoopgevende pilots gestart om de beoogde aanpak te beproeven. Bijvoorbeeld: Bedrijven werken samen met gemeenten en onderwijspartijen om op trainingsplekken mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op te leiden voor een baan op Dutch Fresh Port. In deze Regio Deal benutten we de inzichten en bestaande initiatieven van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ).

Ook zijn er meerdere initiatieven van de grond gekomen die zich bezighouden met het verminderen van voedselverspilling en het benutten van reststromen. Daarnaast werken bedrijven en onderzoekspartijen samen aan een efficiëntere organisatie van de transportstromen om onnodige verkeersbewegingen te beperken. Voedselzekerheid valt of staat bij de betrouwbaarheid en maatwerk in de (logistieke) voedselketen. Het is nu zaak om langs de genoemde drie programmalijnen deze eerste successen uit te breiden en op te schalen, van Rotterdam te leren, meer partners te betrekken en daarmee ook echte impact te genereren voor de hele omgeving en alle inwoners van de regio.

De Regio Deal geeft dus de mogelijkheid voor alle betrokken partijen om de geschetste uitdagingen aan te pakken langs drie programmalijnen:

- Een gezonde en veilige basis (leefomgeving)
- Een perspectief op werk en onderwijs voor iedereen
- Een duurzame economische structuur als banenmotor voor de regio

1. GEZONDE EN VEILIGE BASIS (LEEFOMGEVING)

1.1 Uitdagingen

Groot-Rijnmond scoort slecht op de regionale monitor van brede welvaart op een aantal indicatoren die de leefomgeving en gezondheid betreffen. Zo behoort Groot-Rijnmond bij de 10 laagst scorende regio's (van in totaal 40) op onder andere: 'tevredenheid met het leven' (plek 37/40), 'ervaren gezondheid' (plek 33/40), 'tevredenheid met woonomgeving' (plek 39/40). Het 'vermogen van huishoudens' is dermate laag dat de regio hier op plek 38/40 staat. In Rotterdam Zuid groeit 19,1% (landelijk 7%) van de kinderen op in een huishouden met inkomen van maximaal 110% van het sociaal minimum. In 16,3% (landelijk 8,1%) van de huishoudens is een uitkering.

Dit zijn kenmerken van kwetsbare wijken die deels in een neerwaartse spiraal zitten. Het vangnet van maatschappelijke betrokkenheid, in de regio, is beperkt met minder sociaal contact en een verminderd gevoel van gemeenschapszin. Dit leidt tot verminderde sociale cohesie, een verhoogd risico op sociale uitsluiting en dus terugtrekkende, moeilijk bereikbare burgers met maatschappelijke problemen.

Tegelijkertijd nemen (drugs)criminaliteit en ondermijning toe, waarbij vooral kwetsbare inwoners hier vatbaar voor zijn. De gehele logistieke keten, met name in de directe verbinding met de haven van Rotterdam, is gevoelig voor (drugsgelateerde) ondermijning. Hoewel de Rotterdamse haven nog steeds te kampen heeft met een groeiende drugsproblematiek, dreigt de verscherpte regelgeving en controle middels het waterbedeffect deze criminaliteit naar Barendrecht en Ridderkerk te verplaatsen. Sommige medewerkers besluiten vanwege de risico's in andere sectoren te gaan werken. De ondermijnende criminaliteit vormt een gevaar voor het vestigings-, woon- en leefklimaat.

De leefbaarheid binnen de regio is ongelijk verdeeld, daardoor heeft niet elke groep gelijke kansen. In bepaalde wijken zijn hierdoor voedselarmoede, energiearmoede, mobiliteitsarmoede sterk aanwezig. De sociaaleconomische ongelijkheid maakt mensen kwetsbaar. Hierdoor komen mensen terecht in een vicieuze cirkel van maatschappelijke problemen, die lastig te doorbreken is. De grootstedelijke problematiek verschuift steeds meer naar Barendrecht en Ridderkerk.

1.2 Onze aanpak voor een gezonde en veilige basis (leefomgeving)

Om de leefbaarheid te verbeteren, zetten wij ons in voor een integrale aanpak die de werk- en leefomgeving gezonder, veiliger en inclusiever maakt. Personenvervoer moet duurzamer, toegankelijker en veiliger om de gehele regio beter te verbinden. Ondermijning pakken we aan door te leren van de aanpak van Rotterdam-Zuid. De groep arbeidsmigranten wordt voorzien van goede kwaliteitshuisvesting. Voedselarmoede in de regio met de grootste AGF-exporteur van Europa, moet een zaak uit het verleden worden. De Regio Deal geeft middelen en draagvlak om de structuren op te zetten die daarvoor kunnen zorgen. Concreet leidt dit tot de volgende handelingen:

Ondermijning:

- Robuust integraal programma aanpak ondermijning. We willen brede impact maken samen met het totale netwerk: bedrijfsleven, wijken, handavingsketen, sociale infrastructuur, haven, programma NPRZ en J&V
- Digitale aanpak ondermijning door het versterken van de vertrouwensketen, waardoor de regio veiliger wordt tegen ondermijnende criminaliteit.
- Versterking sociale infrastructuur gericht op tegengaan ondermijning
 - Weerbaarheid in ondermijning verankeren in alle trajecten naar werk op DFP
 - Haarvaten aanpak in de wijken: naast geijkte kanalen ook via wijkrestaurants, voedselbanken en scholen om ondermijning te voorkomen (synergie met de maatregelen van voedselarmoede)
- Gebruik maken van resultaten/aanpak preventie ondermijning van het programma NPRZ

Huisvesting arbeidsmigranten:

- Integrale aanpak huisvesting arbeidsmigranten.
 - Realisatie huisvesting arbeidsmigranten op het bedrijventerrein DFP voor arbeidsmigranten die werken op DFP. Totaal ca 1.500 plekken; eerste locatie ca 400 à 500 in 2025, twee gelijksoortige locaties zoeken.
 - Voorrang voor arbeidsmigranten die nu in kwetsbare wijken wonen van de regiogemeenten
 - Goede voorzieningen voor arbeidsmigranten (Roemernorm, zorg, welzijn, registratie, voorzieningen)

Voedselarmoede:

- Met ca 50.000 ton reststromen op DFP willen we het verschil maken in de bestrijding van de voedselarmoede in de regio door een volledige ondersteuning van de voedselbanken in de regio, maatschappelijke voedsel initiatieven te ontwikkelen en te ondersteunen en de beleving van gezond voedsel te versterken: Met de volgende accenten:
 - Reststromen hub inrichten: Volledige ondersteuning van voedselbanken; zero waste; Verwaarding van reststromen (gezonde producten voor de kwetsbare groepen in de regio)
 - Beleving gezond voedsel (gezond eten voor lagere bedragen)
 - Maatschappelijke voedselinitiatieven (bijv. Shareaty), zoals sociale restaurants en 'pay what you can' restaurants of schoolontbijten en -lunches, realiseren.

Vervoersarmoede (duurzaam en veilig):

- We weten dat mensen met een lagere SES-score relatief korte woon/werkafstanden afleggen (vervoersarmoede). We maken het werken en leren in de regio bereikbaar. Daarom nemen we, onder andere ondersteund door de MRDH, de volgende maatregelen:
 - Beter en frequenter OV
 - Aanleg van nieuwe wandel en fietspaden, inzetten op innovatieve vormen van deelmobiliteit
 - Verbetering verkeersveiligheid
 - Uitrol strategische mobiliteitsagenda incl. stimuleren van actieve en collectieve mobiliteit

Leefbaarheidsimpuls en voorzieningen

- Een impuls aan leefbaarheid in kwetsbare wijken: we willen hier een aanpak vanuit de bewoners bevorderen voor concrete initiatieven die hun leefomstandigheden en leefomgeving verbeteren.
- Een impuls geven aan de fysieke en mentale gezondheid in samenwerking met de GGD/GGZ. Hoe bevorderen we een gezonde leefstijl en spelen met (preventief) in op mentale gezondheidsissues.
- Een goede overgang tussen bedrijvigheid en wonen creëren.

2. EEN PERSPECTIEF OP WERK EN ONDERWIJS VOOR IEDEREEN

2.1 Uitdagingen

In de regio Rotterdam (Zuid), Barendrecht en Ridderkerk is een stapeling van problemen zichtbaar, waarvan vaak een aanzienlijk deel terug te leiden is aan een lage sociaaleconomische status. Op de indicator van 'werkloosheid' is Groot-Rijnmond op plek 38/40, voor de 'netto arbeidsparticipatie' op 33/40. Op Dutch Fresh Port werken meer dan 2.000 arbeidsmigranten (van in totaal 4.000 werknemers), veelal gehuisvest in de omliggende kernen en gemeenten. Ook verwacht het cluster een toekomstige behoefte aan een additionele 2.600 tot 3.400 arbeidsmigranten, inclusief de bijhorende huisvestingsopgave. Onder jongeren zijn onze opleidings- en werkgelegenheid mogelijkheden nog onvoldoende zichtbaar. Dit zorgt ervoor dat veel jongeren kansen mislopen om hun baan binnen de AGF te vinden.

2.2 Onze aanpak voor een perspectief voor iedereen

Op Dutch Fresh Port ontstaat tot 2030 een sterke groei van nieuwe bedrijven die zich verder specialiseren in verslogistiek. Dit biedt een unieke kans om de lokale gemeenschap te versterken door 3.000 tot 4.000 nieuwe banen te creëren. Ons doel is om deze banen in te vullen met mensen geschoold in en geworven uit de directe omgeving, zodat de economische groei rechtstreeks bijdraagt aan de werkgelegenheid in de regio.

Om dit te realiseren, zetten wij ons in voor de ontwikkeling van een campus gericht op leren en ontwikkelen, met een focus op innovatieve agro- en verslogistiek voor de toekomst. Hier worden opleidingen ontwikkeld die aansluiten bij wat het bedrijfsleven vraagt en die aantrekkelijk en uitdagend zijn voor de jeugd in onze gemeenten en daarbuiten. Een speciaal programma richt zich op binden, boeien en behouden. Dit programma is gericht op mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt ervaren die om-, her- of bijscholing nodig hebben. Zo kunnen zij zichzelf ontwikkelen en duurzaam aan de slag te gaan, met aandacht voor inclusiviteit en gelijke kansen. Wij werken hierin nauw samen met de bedrijven die zelf investeren in ontwikkelstraten en een scholingsaanbod.

De bestaande programma's van NPRZ worden beter afgestemd op samenwerking met de omliggende gemeenten en Dutch Fresh Port. Binnen het programma Samen voor Zuid wordt o.a. ingezet op een intensieve dienstverlening voor werkzoekenden. Met behulp van jobcoaches, jobhunting en inzet van verschillende extra instrumenten worden werkzoekenden sneller aan het werk geholpen. Met deze Regio Deal maken we door een sterkere samenwerking met het bedrijfsleven een rechtstreekse verbinding tussen het aanbod aan werk vanuit Zuid met de vraag naar werknemers vanuit DFP. We gaan meer mensen begeleiden naar werk, DFP zichtbaarder maken in Rotterdam-Zuid, o.a. op het Werkstation op Zuid en via schoolbezoeken.

Door het verder verbeteren van de bestaande programma's binnen Samen voor Zuid wordt de beroepsbevolking op Zuid beter opgeleid en meer werkend¹. Dit komt de Brede Welvaart ten goede. Zonder een bijdrage uit deze Regio Deal worden inspanningen in Rotterdam-Zuid op het gebied van Werk afgeschaald en kan de intensieve begeleiding voor bijstandsgerechtigden niet plaats vinden.

Om de mismatch in Rotterdam Zuid te verkleinen is in het kader van het NPRZ het loopbaanoriëntatie en begeleidingsprogramma Gaan voor een Baan gestart in 2012. Het doel is het vergroten van de (duurzame) kansen op de arbeidsmarkt van jongeren in Rotterdam-Zuid. Hierin werken scholen, werkgevers en gemeente samen. Het programma biedt het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en mbo-scholen loopbaanactiviteiten en ondersteunt en faciliteert hen daarin. Scholen hebben afgesproken van dit aanbod gebruik te maken. Leerlingen vanaf groep 6 worden tot aan de uitstroom naar de arbeidsmarkt begeleid bij het maken van school- en loopbaankeuzes door het ontdekken van interesses, talent, kansrijke sectoren en beroepen.

Concreet zetten wij met de Regio Deal in op de volgende acties:

Onderwijs:

- In samenwerking met onderwijspartijen wordt aan campusvorming binnen de Stationstuinen gedaan. Uiteindelijke ambitie is een vitaal onderwijsaanbod (mbo-school) met passende opleidingen op het gebied van verslogistiek en aanpalende gebieden, met een groeisprong van 25 naar 500 leerlingen.
- Afstemming met het campusprogramma van de MRDH

¹ In Rotterdam-Zuid stromen jaarlijks circa 1200 leerlingen met een mbo-diploma uit naar de arbeidsmarkt. Nog steeds is sprake van een mismatch tussen de opleidingskeuzes van jongeren en de vraag van de arbeidsmarkt. Bij werkgevers in met name de zorg, haven en techniek is een structureel tekort aan opgeleide mbo'ers. Tevens kampt Rotterdam-Zuid met hoge werkloosheid en groeien kinderen vaker op in armoede en bij ouders zonder of met een lage formele opleiding. Tegen deze achtergrond maken de jongeren van Zuid loopbaankeuzes die een realistisch arbeidsmarktperspectief missen.

- Opschaling van de leerinfrastructuur op het gebied van verslogistiek om het arbeidspotentieel in onze regio beter te benutten.

Binden, boeien en behouden

Het is cruciaal om talenten aan te trekken, te binden en te boeien. Daarvoor zetten we een intensief programma in. We benutten de leerinzichten en bestaande programma's van NPRZ. Een belangrijke concrete opgave is de matchmaking tussen 30.000 werkzoekenden met 4.000 nieuwe banen.

- Jobcenter: een centraal punt voor werkzoekenden, opleiding en LLO
- De juiste voorzieningen, zoals een kinderdagverblijf om nieuwe doelgroepen mogelijk te maken.
- Koppelen van alleenstaande ouders met een uitkering aan kinderopvang, zodat een belemmering aan het werk gaat wordt weggenomen.
- Een leven lang leren versterken door intensievere samenwerking tussen bedrijfsleven en MBO om talenten te behouden en constant op leiden met carrièrepaden ook tussen bedrijven
- Ontwikkel-/ trainingsstraten: intensieve samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs om werkzoekenden op te leiden in de benodigde skills
- Het bestaande Gaan voor een Baan-programma wordt hiervoor voortgezet en DFP krijgt een prominentere plaats: We maken afspraken tussen DFP en NPRZ over het afgeven van carrièrestartgaranties. Deze Aan de Bak-garanties worden verstrekt aan jongeren die kiezen voor een opleiding die aansluit bij waar bij DFP behoefte aan is.
- Een betere bekendheid, imago voor banen/ loopbaanoriëntatie. De bestaande infrastructuur vanuit Rotterdam-Zuid wordt hiervoor ingezet om de inzet op DFP vorm te geven.
- We maken concrete afspraken over de koppeling van hulpverlening en bijstandsgerechtigden. Veel uitkeringsontvangers hebben hulp nodig met bijvoorbeeld schulden, taal, kinderopvang of problemen thuis.

Gebiedsontwikkeling

Voor maatschappelijke initiatieven, het job center, de maatschappelijke voedselorganisaties en de onderwijsfaciliteiten zijn centrale plekken in het gebied nodig. Dit is in ieder geval een multifunctioneel gebouw, nodig voor opschaling, waarbij het job center, de leer-werkstraten en diverse maatschappelijke initiatieven rond voedsel een plek krijgen en synergievoordelen behalen.

- Ruimte voor gewenste voorzieningen in bijvoorbeeld het Fruitpacking district in de Stationstuinen
- Investeren in goede overgangen tussen wonen, leren en werk, met ruimte voor groen en recreatie
- Ruimte voor maatschappelijke organisatie, die gezond voedsel aanreiken aan kwetsbare groepen
- De juiste onderwijsfaciliteiten op de juiste plek ('van bank naar baan')
- Nieuwe groene verbindingen. Een nieuwe directe recreatieve verbinding richting het Waalbos, die de nabijheid van natuur zeer vergroot.

3. DUURZAME ECONOMISCHE STRUCTUUR ALS BANENMOTOR VOOR DE REGIO

3.1 Uitdagingen

Wereldwijd is staan voedselproductie en -ketens onder druk door o.a. de klimaatverandering, waterschaarste, droogte, en regionale conflicten. De globale voedselketen is verantwoordelijk voor een derde van de totale uitstoot van broeikasgassen. Er ligt dus een enorme uitdaging voor de sector om niet alleen slimmer te werken en door middel van digitalisering, robotisering en automatisering de vraag naar (meer) arbeidskrachten te beperken, maar ook om te verduurzamen, energieverbruik en ander grondstoffenverbruik te reduceren en te innoveren.

Willen we in de toekomst voldoende, duurzaam en gezond voedsel in een gezonde leefomgeving garanderen, dan vergt dat grote aanpassingen in ons voedselsysteem. Het AGF-cluster kan door haar ketenpositie

innoveren richting duurzame ketens met eerlijke prijzen voor de landbouw. In een tijd waarin klimaatverandering en voedselzekerheid steeds urgentere vraagstukken worden, speelt het agro-logistiek cluster Dutch Fresh Port een sleutelrol in het verduurzamen van de landbouw- en voedselproductieketen.

Versterking van de mobiliteit en doorstroom van goederen- en personenverkeer in de regio is cruciaal. Het bedrijfsleven investeert in deze onderwerpen door in te spelen op slimme oplossingen om goederenstromen efficiënter te maken, congestie af te laten nemen en bij te dragen aan schonere lucht. Ook vanuit de overheden wordt er hard getrokken aan een betere bereikbaarheid en mobiliteit in de regio, ook als belangrijke randvoorwaarde voor de leefbaarheid in de regio.

3.2 Onze aanpak voor een duurzame economische structuur als banenmotor voor de regio

De verduurzamings- en innovatieopgave geven wij vorm door reststromen te reduceren of te hergebruiken, de logistieke keten te verbeteren en een verduurzamingsslag op het bedrijventerrein zelf. Deze stap is tevens essentieel voor het behouden en vergroten van de toekomstige economische concurrentiekracht. In een wereld waar duurzaamheid steeds belangrijker wordt voor consumenten, regelgevers en investeerders, kan het cluster zich onderscheiden door duurzame innovatieve praktijken in de gehele keten te integreren.

Het NPRZ heeft als ambitie om de economische structuur van Rotterdam Zuid versterken. De bereikbaarheid van werk elders is matig en er is in het gebied zelf relatief weinig werkgelegenheid. De partners en NPRZ hebben een goede basis gelegd met het opleiden van meer professionals in de zorg, haven en techniek. Dit vanuit de behoefte op de arbeidsmarkt en de kansen voor inwoners van Rotterdam-Zuid. Door de intensievere samenwerking met Dutch Fresh Port wordt bijgedragen aan het doel van economische structuurversterking en verschillende knelpunten opgelost.

Verduurzaming verslogistiek en gezamenlijke voorzieningen:

Het logistieke cluster werkt grotendeels met vaste telers en teeltcoöperaties die elk hun specialisme hebben, waardoor een betere en efficiëntere logistiek zich uitbetaalt bij de telers/ landbouwbedrijven. Onze maatregelen zijn gericht op collectieve vervoersvoorzieningen om de logistiek op een hoger niveau te kunnen organiseren, duurzamer en efficiënter. Hierdoor kunnen partners in de keten door ons cluster producten aanbieden die voldoen aan de strenge duurzaamheidseisen van sommige afnemers en tegemoetkomen aan wetgeving (duurzaamheidsrapportages).

- Laad infrastructuur E-trucks
- Duurzame reeferhub
- Innovatieve concepten verslogistiek
- Mobility hubs personenvervoer (als onderdeel van de aanpak vervoersarmoede)
- Aansluiting 'versterken van het regionale mobiliteitsnetwerk' van de MRDH

Digitalisering:

Het logistieke cluster kan een cruciale rol spelen in het verbeteren van de prijzen voor telers en landbouwbedrijven door efficiëntie en innovatie te bevorderen binnen de toeleveringsketen. Doorbraaktechnologie zoals datascience en AI zijn hierbij doorslaggevend en nog volop in ontwikkeling. Verse groenten en fruit kunnen sneller en in betere staat bij retailers komen, wat leidt tot minder afval en hogere prijzen voor de telers. Het werken aan digitalisering, robotisering en automatisering draagt bij aan het verhogen van de arbeidsproductiviteit en daarmee het verlagen van de vraag naar werk.

Optimalisering van de keten en de vervoersstromen/ logistiek:

- Digitale tool voor het beter aansturen van vervoersbewegingen
- Digitaal aanbod om voorzieningen met elkaar te verbinden (planning logistieke bewegingen)
- Betere voorspellingsmodellen vraag en aanbod, benutten AI en datascience in een innovatie hub in onze regio. Door het gebruik van geavanceerde data-analysetechnieken kan het logistieke

cluster vraag en aanbod beter voorspellen en telers adviseren wanneer ze het beste kunnen planten en oogsten.

Duurzaam bedrijventerrein:

Door gezamenlijk te investeren in duurzame technologieën zoals zonne-energie, waterberging of een lokaal energiesysteem kan het cluster en de ketenpartners (telers) hun (energie)kosten verlagen en producten aanbieden die voldoen aan de strenge duurzaamheidseisen van sommige afnemers

De beoogde maatregelen zijn:

- Tegengaan van congestie door een slim gesloten energiesysteem, met een spin-off voor de inwoners van de omliggende wijken (tegengaan energie-armoede)
- Revitalisering voor bedrijventerrein, ruimte voor groen en klimaatbestendigheid
- Intensiever circulair verwaarden van reststromen waardoor AGF- bedrijven en telers hun afvalkosten kunnen verlagen en nieuwe bronnen van inkomsten kunnen genereren.
- Aansluiting bij MRDH-speerpunt 'vernieuwen van werklocaties'

Dit zorgt voor een sterker, veerkrachtiger systeem dat in staat is om de uitdagingen van moderne voedselproductie en -distributie het hoofd te bieden. Deze modernisering geeft een impuls aan de duurzame economische structuur als banenmotor voor de regio.

4. FINANCIËN

Op basis van uitgewerkte projectfiches met kostenraming komen wij tot de volgende verdeling van de kosten:

	Totale kosten	Eigen bijdrage*	Regio Deal
Gezonde en veilige leefomgeving	€ 17 mln	€ 10 mln	€ 7 mln
Talent aantrekken en behouden	€ 16 mln	€ 8 mln	€ 8 mln
Duurzame Innovatie	€ 9,5 mln	€ 3,5 mln	€ 6 mln
<i>Uitvoeringskosten 3%</i>	€ 1,5 mln	€ 0,5 mln	€ 1 mln
Totaal	€ 44 mln	€ 22 mln	€ 22 mln
*waarvan € 10 mln. door het bedrijfsleven en onderwijs Eventuele bijdrage MRDH aan inhoud en programmamanagement (onder voorbehoud van besluitvorming).			

5. IMPACT EN MONITORING

De Regio Deal moet bijdragen aan een positief effect op de brede welvaart van de hele regio. Alle beoogde projecten en de drie programmalijnen zijn daarom uitgewerkt op basis van het verwachte (positieve) effect. Specifiek is vanuit het kader van 'kwaliteit van leven in de regio' van het Planbureau voor de Leefomgeving² (2019) beoordeeld wat het verwachte effect van de maatregelen kan zijn.

² https://www.pbl.nl/uploads/default/downloads/pbl-2019-kwaliteit-van-leven-in-de-regio_3783_13jan.pdf

Monitoring van de uitvoering en de impact van de projecten op de brede welvaartsindicatoren vindt plaats langs de programmalijnen en bekleedt drie verschillende niveaus: projecten, coproductie en effecten. Het voorstel om de uitvoering van de Regio Deal te monitoren is als volgt:

- Periodiek houden de trekkers van de projecten de voortgang bij met een digitaal voortgangsformulier. Zo kan de uitvoeringsorganisatie een stoplichtschema invullen dat direct laat zien welke projecten volgens planning verlopen, waar achterstand is en welke onderdelen afgerond zijn en worden de resultaten in perspectief gezet. Dit levert een snel overzicht op van de belangrijkste output en dwarsverbanden.
- De regio wil een lerende regio zijn en zal daarom tijdens de uitvoering leren van de effectiviteit van de verschillende instrumenten. De inzet op de verschillende instrumenten kan zich dus door de tijd ontwikkelen, afhankelijk van de ervaren doeltreffendheid. Hiermee willen we uiteindelijk ook bijdragen aan kennistransfer richting andere regio's.
- Jaarlijks wordt tijdens rijk-regio vergaderingen over de procesmatige voortgang gesproken. Een vast agendapunt 'coproductie' zorgt ervoor dat de betrokken partijen hun manier van samenwerken regelmatig gezamenlijk evalueren en de voortgang van de businesscases in het afgelopen jaar bespreken. Hierdoor wordt het proces aan de organisatie en de inhoud gekoppeld.
- Twee jaar na het begin van de uitvoering wordt er bovendien een enquête gehouden onder de trekkers van de maatregelen over de manier van samenwerken. Deze enquête wordt om het jaar herhaald.

Aan het einde van het traject vindt een eindevaluatie plaats. Hierin worden de concrete cijfers en behaalde resultaten weergegeven. Dit bevatten de resultaten (in vergelijking met de plannen), de gecreëerde publieke waarde en een procesanalyse van de samenwerking.

6. UITVOERING (ORGANISATIE)

De regio slaat de handen ineen met het bedrijfsleven en het onderwijs om de Regio Deal volledig te realiseren. Door nu alle programma's daadwerkelijk regiobreed op te zetten en onze partners in het veld actief te betrekken, bereiken we meer impact en opschaling.

In onze gemeenten speelt niet alleen de leefbaarheidsvraag, maar komen ook thema's als verduurzaming, bereikbaarheid en behoud van maatschappelijke samenhang aan bod. Met het oog op deze opgaven zetten we vol in op samenhang en dwarsverbanden tussen onze programmalijnen.

De regio hoopt dat het Rijk, door inhoudelijke en financiële bijdragen, de laatste duw in de rug kan geven om deze gewenste opschaling te verwezenlijken. Zo behoudt de regio het momentum om nog meer publieke waarde te creëren voor haar inwoners.

De pijlpalen voor de samenwerking tussen de triple helix-partijen zijn tijdens de creatie van het gebiedsperspectief al geslagen. Ook hebben de ondernemers van Dutch Fresh Port een hoge organisatiegraad, en wordt het maatschappelijke streven van de Regio Deal breed gedragen.

In de eerste helft van 2025 wordt daarom gekeken hoe deze aspecten zich kunnen vertalen naar een effectieve Regio Deal-organisatie die het uiterste uit de programma's haalt. Duidelijke uitgangspunten zijn een organisatie die effectief opereert, mandaat heeft om te handelen, en met heldere en gecommuniceerde afspraken over de verhouding tussen de Regio Deal en bestaande organisaties.